

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data			2023/24	
Subject (*)	Psychological and educational intervention in the family context		Code	652511219
Study programme	Mestrado Universitario en Psicopedagogía			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Optional	3
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Psicología			
Coordinador	Barca Enríquez, Eduardo	E-mail	e.barcae@udc.es	
Lecturers	Barca Enríquez, Eduardo	E-mail	e.barcae@udc.es	
Web				
General description	Through the subject, students will acquire a more precise knowledge of the family, counting on documents in Spanish. Likewise, students will begin to intervene in the family environment with a systemic orientation. In this way they will learn to apply the knowledge acquired (competences B2 and T4), integrating them to act according to the demand presented (competence B3), they will learn to solve problems (competence T3) related to the family (competence E12) and they will learn to do it considering the ethical conditions imposed by the exercise of family intervention (competence T8) and the importance of being able to develop a collaborative relationship with users (E11 competence). To do this, they must be able to consider various personal, interpersonal and contextual variables (E4 competence). Once they have obtained basic training on family intervention, work will be done to enable them to plan proven services and intervention programs (competence E13).			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Planificar programas, proxectos e servizos de intervención para a mellora dos membros da comunidade educativa, aplicables a diferentes contextos e grupo destinatario.
A2	Ser capaz de asesorar centros, profesionais, familias e institucións co fin de axudar a resolver problemas educativos e promover a innovación
A3	Capacidade para considerar as múltiples variables intrapersoais, interpersoais e contextuais que inciden no proceso de ensino-aprendizaxe e para avaliar e intervir na mellora dos recursos motivacionais.
B2	Aprender a aprender
B3	Capacidade de resolución de problemas
B4	Capacidade de aplicar coñecementos na práctica psicopedagóxica
B8	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B10	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B11	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B12	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Ser capaz de asesorar centros, profesionais, familias e institucións co fin de axudar a resolver problemas educativos e promover a innovación	AJ2		
Aprender a aprender		BC2	
Capacidade de resolución de problemas		BC3	
Capacidade de aplicar coñecementos na práctica psicopedagóxica		BC4	
Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma			CC1
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida			CC3
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común			CC4
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade			CC8
Planificar programas, proxectos e servizos de intervención para a mellora dos membros da comunidade educativa, aplicables a diferentes contextos e grupo destinatario.	AJ1		
Capacidade para considerar as múltiples variables intrapersoais, interpersoais e contextuais que inciden no proceso de ensino-aprendizaxe e para avaliar e intervir na mellora dos recursos motivacionais.	AJ3		
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional		BC8	
Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.		BC10	
Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.		BC11	
Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades		BC12	

Contents	
Topic	Sub-topic
Bloque 1: Aproximación teórica a la familia	Bloque 1: Aproximación teórica a la familia
Bloque 2: Procesos familiares y su implicación en el contexto escolar	Bloque 2: Procesos familiares y su implicación en el contexto escolar
Bloque 3: Implicación familiar en la escuela	Bloque 3: Implicación familiar en la escuela
Bloque 4: Intervención psicopedagógica: programas, diseño y evaluación	Bloque 4: Intervención psicopedagógica: programas, diseño y evaluación

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Directed discussion	A2 A3 A1	8	0	8
Workbook	B2 C1 C8	0	25	25
Guest lecture / keynote speech	B3 B4 B8 C4	10	0	10
Simulation	B10	5	0	5
Introductory activities	B11 B12 C3	1	0	1

Student portfolio	B2 B3 C3	4	21	25
Personalized attention		1	0	1
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	Description
Directed discussion	Los alumnos han de leerse los documentos que se indiquen en la planificación docente y a partir de dichas lecturas, se implicarán en un debate en el que la docente hará de moderadora y facilitadora
Workbook	Las lecturas se indicarán en la planificación docente. Estarán en castellano
Guest lecture / keynote speech	En algunas sesiones, la docente realizará una exposición en formato sesión magistral
Simulation	Los alumnos se implicarán en diversos casos actuando como clientes y como profesionales. Se pretende que todos los alumnos actúen en ambos papeles.
Introductory activities	Toma de contacto sobre la materia, explicación de lo que se verá en el trimestre, tipo de evaluación y cómo se diseñarán las clases
Student portfolio	El portafolios del alumno contiene el trabajo escrito de la asignatura que consiste en lo siguiente: Trabajo personal de autoconocimiento relacionado con los modelos internos de trabajo y su influencia en nuestro comportamiento. Valorar la implicación que la familia ha tenido en la elaboración de estos. Hacer una propuesta de un programa de intervención. Se detallará en la planificación docente qué se entiende por cada una de estas opciones.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Student portfolio	Seguimiento do traballo personal de autoconhecimento con respecto a nosa estrutura de funcionamento e as experiencias familiares vividas. Orientación co deseño do esquema do plan de intervención familiar

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Student portfolio	B2 B3 C3	Tal e como se indicou no apartado de metodoloxías	40
Guest lecture / keynote speech	B3 B4 B8 C4	Proba obxetiva sobre os contidos vistos na materia	0
Simulation	B10	Tal e como se indicou no apartado de metodoloxías	60

Assessment comments
Los alumnos no asistentes han de acudir a al menos una clase en la que harán la simulación a través de un role-playing. Esta nota será el 20%. Además, habrá un trabajo reflexivo sobre los contenidos teóricos vistos y sobre un trabajo de revisión personal enfocado al rol profesional, que contará con un 40% de cada uno de estos trabajos "La realización fraudulenta de las pruebas o actividades de evaluación, una vez comprobada, implicará directamente la pérdida del derecho a la oportunidad en la que la falta de respecto de la materia en la que se ha hecho esta falta. En las actas figurará como suspenso o no presentado en esa oportunidad". "A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, una vez comprobada, implicará directamente a perda do dereito á oportunidade na que se cometa a falta e respect da material na que se tivese cometido. Nas actas figurará como suspenso ou non presentado nesta oportunidade".

Sources of information	
Basic	Escudero, V. (2020). Guía práctica para la intervención familiar, 2ª edición ampliada. Junta de Castilla y León López-Larrosa, S. (2009). La relación familia-escuela. Guía práctica para profesionales. Madrid: CCS. López-Larrosa, S. y Dubra, M. (2010). Las relaciones familia-escuela desde la perspectiva de los adolescentes. Revista Galego-Portuguesa de Psicoloxía e Educación, 18(2), 179-186.

Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

A nova Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro (LOMLOE), promove a coeducación e impulsa a igualdade efectiva de mulleres e homes en todas as etapas educativas. A partir de este marco, los centros educativos deben incorporar no seu proxecto educativo medidas para favorecer y formar en igualdad, incluída la prevención de la violencia de xénero, o respecto a la diversidade afectivo sexual, la educación afectivo-sexual y la orientación académica y profesional no sexista.

A Lei Orgánica 10/2022 de Garantía Integral da Liberdade Sexual avanza a nivel penal e muda a perspectiva estrutural ao poñer o foco no consentimento e non na violencia. No ámbito educativo, ordena, por unha parte, a incorporación, en todos os niveis educativos, da educación afectivo-sexual, apropiada á idade e adaptada para o alumnado con necesidades educativas específicas. Por outra parte, establece una inclusión do uso seguro e crítico de internet como un dos medios para a sensibilización e prevención das violencias sexuais e dos delitos cometidos a través das TIC. Así mesmo, indica que estas dúas temáticas deben de incorporarse a nuestros planes de estudios de dos títulos universitarios oficiais nos que sexa coherencia coas súas competencias e delimitar profesionais. En relación coa detección e actuación no ámbito educativo, fixa a aplicación,

 A Lei 4/2023, de 28 de febreiro, para a igualdade real e efectiva das persoas trans e para a garantía dos dereitos das persoas LGTBI propón, entre outras cuestións: a) a introdución, nos planes de estudo das titulaciones universitarias que habiliten para o exercicio de profesiones docentes, de contidos dirixidos á capacitación para abordar la diversidad sexual, sexual y familiar; b) una inclusión en el currículo de las distintas etapas educativas del principio de igualdad de trato y no discriminación de las personas LGTBI con respecto a la diversidad sexual, de xénero y familiar de las personas LGTBI; c) que os protocolos de acoso y ciberacoso escolar incorporan o acoso por LGTBIfobia.

Por último, a Lei Orgánica 1/2023, de 28 de febreiro, pola que se modifica a Ley Orgánica 2/2010 de saúde sexual e reprodutiva e de interrupción voluntaria do embarazo establece a inclusión da educación afectivo-sexual en todas las etapas del ensino obrigatorio. Este tipo de educación ha de incluir una prevención de las violencias sexuales y un abordaje integral de la salud durante la menstruación con perspectiva de xénero, interseccional y de derechos humanos, con especial atención en la eliminación de dos mitos, prexuízos y estereotipos de xénero que xeran o estigma menstrual." A Lei tamén promove a gratuidade dos produtos de xestión menstrual en centros educativos eo fomento, por parte de dos poderes públicos, da utilización de produtos menstruais respectuosos co medio ambiente e coa saúde das mulleres.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.